به نام خدا

گزارش اول آزمایشگاه سیستم عامل

سید علیرضا میرشفیعی - ۱۰۱۰۱۵۳۲ میر میر صفری - ۱۰۱۰۱۵۳۲ میر مین صفری - ۸۱۰۱۰۱۵۲۱ محمد صدرا عباسی - ۸۱۰۱۰۱۴۶۹

بخش تشریحی

سه وظیفه اصلی سیستم عامل:

۱. واسط بین نرمافزار و سختافزار: سیستمعامل پلی میان برنامههای کاربردی و کاربران در لایه ی بالا و سختافزار در لایه ی پایین است.

۲. مدیریت منابع سخت افز اری: اشتر اکگذاری و تخصیص بهینه ی منابع. ۳. مدیریت نیاز های نرمافز اری و تعامل برنامه ها: پنهان سازی پیچیدگی های سخت افز ار، ارائه ی سرویس های سطح بالا، و کنترل ارتباط بین برنامه ها.

سوال ۲

توضیح گروه بندی فایل های اصلی XV6:

: Header Files .\

• Basic Headers : تعریف انواع داده، ثابتها و تنظیمات کلی (types.h, param.h).

Kernel Files . Y

- System Calls : پیادهسازی توابعی که برنامه ها برای تعامل با هسته استفاده میکنند (sysproc.c).
  - Entering xv6 : مقدار دهی اولیه و راهاندازی هسته (main.c).

- String Operations : توابع پردازش رشتهها (string.c).
  - Low-Level Hardware : مدیریت ورودی/خروجی مانند صفحه کلید و کنسول (console.c, kbd.c).
    - Locks : مدیریت همگامسازی پردازهها (spinlock.c).
- Processes : شامل مدیریت حافظه مجازی، زمانبندی و تخصیص حافظه (proc.c, vm.c).
  - Pipes : مديريت ارتباط بين پردازهها (pipe.c).
    - Bootloader : بارگذاری هسته در حافظه (bootasm.S, bootmain.c).
  - Link : مدیریت محل ذخیره کرنل در حافظه (entry.S).

File System Files .^r

Filesystem : مدیریت فایلها و دایرکتوریها (fs.c, file.c).

User-Level .⁶

• User-Level: برنامههای سطح کاربر (init.c, sh.c).

نام پوشههای اصلی در سیستمعامل لینوکس و محتویات آنها:

1. فایلهای هسته: /usr/src/linux یا /lib/modules (uname -r)/build شامل سورسکد کرنل، ماژولها، و مدیریت سخت افزار، پردازنده و حافظه

- 2. فایلهای سرایند: /usr/include شامل فایلهای h. برای تعریف انواع داده، توابع و سیستمکالها.
- 8. فایلهای سیستمفایل: /etc, /var, /mnt, /home, /proc/ میستمفایل: /mnt (پیکربندی سیستم)، /var (لاگها و دادههای متغیر)، /etc (نقطه مانت)، /home (فایلهای کاربران)، /proc (سیستمفایل مجازی کرنل).

دستور make -n فقط دستورات کامپایل و لینک کردن را نمایش میدهد اما هیچ فایلی ایجاد نمیکند. هدف نهایی این دستورات، ساخت xvó.img است که شامل کرنل و بوتلودر می شود. برای ساخت فایل نهایی کرنل از دستور make kernel استفاده می شود.

```
-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing -O2 -Wall -MD -ggdb -m32 -fno-omit-frame-pointer -fno-stack-protector -fno-pie -no-pie -fno-pic -O -nostdinc -I. -c bo-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing -O2 -Wall -MD -ggdb -m32 -fno-omit-frame-pointer -fno-stack-protector -fno-pie -no-pie -fno-pic -nostdinc -I. -c boota elf_i386 -N -e start -Ttext 0x7C00 -o bootblock.o bootasm.o bootmain.o
            binary -j .text bootblock.o bootbloc
                                                                                              -ggdb -m32 -fno-omit-frame-pointer -fno-stack-protector -fno-pie -no-pie
fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing -02
fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing -02
                                                                                                                                                  -fno-stack-protector -fno-pie -no-pie
-fno-stack-protector -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                              -c -o exec.o exec.c
-c -o file.o file.c
                                                                                              -ggdb -m32 -fno-omit-frame-pointer
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing
fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing
                                                                                                                                                   -fno-stack-protector
-fno-stack-protector
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                                   -o ide.o ide.c
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                                    -o kalioc.o kalioc.c
fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing
                                                                                                                                                   -fno-stack-protector
-fno-stack-protector
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                                    o kbd.o kbd.c
                       -fno-builtin -fno-strict-aliasing
                                                                                                                                                    fno-stack-protector
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                                    o main.o main.c
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
                                                                                                                                                                                                                    o picirq.o picirq.c
                                                                                                                                                    fno-stack-protector
                                                                                                                                                                                  -fno-pie
                                                                                                                                                                                                                   -o pipe.o pipe.c
                                                                                                                                                                                               -no-pie
                                                                                              -ggdb -m32 -fno-omit-frame-pointer
                                                                                                                                                   -fno-stack-protector
-fno-stack-protector
                                                                                                                                                                                  -fno-pie -no-pie
           -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing
                                                                                                                                                                                                                   -o spinlock.o spinlock.c
```

سوال ۴

۱. متغیر UPROGS

این متغیر لیست برنامههای کاربری (User Programs) را مشخص میکند که باید برای اجرا در ۷۰۵ کامپایل شوند.

۲. متغیر ULIB

این متغیر شامل کتابخانههای موردنیاز برای برنامههای کاربری است.

سوال ۵

هنگام اجرای make -n qemu، شبیهساز QEMU با دو دیسک ورودی اجرا میشود:

xv6.img : شامل بوتلودر و کرنل XV6.

```
dd if=/dev/zero of=xv6.img count=10000
dd if=bootblock of=xv6.img conv=notrunc
dd if=kernel of=xv6.img seek=1 conv=notrunc
qemu-system-i386 -serial mon:stdio -drive file=fs.img,index=1,media=disk,fo
```

خط اول: یک دیسک خام ۱۰,۰۰۰ بلاکی (xv6.img) ایجاد میکند. خط دوم: بوتلودر (bootblock) را در ابتدای دیسک کپی میکند. خط سوم: کرنل (kernel) را از بلاک ۱ به بعد در دیسک ذخیره میکند.

fs.img : شامل فایل سیستم و برنامه های کاربری

```
./mkfs fs.img README _cat _echo _forktest _grep _init _kill _ln _ls _mkdir _
rm _sh _stressfs _usertests _wc _zombie _user_curly_brace_correction_check
gcc -fno-pic -static -fno-builtin -fno-strict-aliasing -02 -Wall -MD -ggdb -
```

این دیسک شامل فایلهای مهم مانند README و برنامههای سطح کاربر sh, ls, echo, wc)

سوال ۸

objcopy برای حذف اطلاعات اضافی (مانند هدر ELF و متادیتاهای اشکالزدایی) و تبدیل فایلها به فرمت باینری خام استفاده می شود. این کار باعث می شود که فایلهای تولید شده، مستقیماً توسط بوت لودر یا کرنل در حافظه بارگذاری و اجرا شوند

سوال ۱۳

۱. به عنوان قراردادی میان بسیاری از سیستم های عامل آنها را در این آدرس load

۲. رزرو بودن آدرسهای پایین برای BIOS و Bootloader
 حافظه زیر 1MB معمولاً توسط BIOS، کارت گرافیک و سختافزار ها اشغال میشود و آدرس 100000×0 اولین بخش خالی و ایمن برای بارگذاری کرنل است

۳. وجود حافظه کافی برای load کردن kernel که بتواند عملیات های مورد نظرش را به راحتی اجرا کند.

سوال ۱۸

-در XV6، پردازنده از سیستم سطحبندی (Privilege Levels) در معماری X86 برای جداسازی فضای کاربر و کرنل استفاده میکند. این سطحبندی تضمین میکند که برنامههای کاربر نتوانند مستقیماً به حافظه کرنل دسترسی داشته باشند.

-GDT در XV6 برای تعریف قطعههای حافظه استفاده می شود. هر قطعه دارای سطح دسترسی مشخصی است که در اجرای برنامه ها نقش دارد. پردازنده هنگام اجرای هر دستورالعمل، GDT را بررسی میکند تا سطح دسترسی آن را مشخص کند.

-پرچم SEG_USER در قطعهبندی، مشخص میکند که کد و دادههای یک برنامه در سطح کاربر اجرا شوند. اگر این پرچم تنظیم نشود، پردازنده اجرای آن را محدود کرده و از دسترسی غیرمجاز به کرنل جلوگیری میکند.

-پردازنده همچنین از CPL و DPL استفاده میکند تا سطح دسترسی فرآیندها را بررسی کند. اگر یک برنامه کاربر بخواهد بدون مجوز مناسب به کرنل دسترسی پیدا کند، CPU خطای "General Protection Fault" ایجاد میکند و برنامه متوقف میشود.

می توان گفت نهایتا دلیل اصلی, سطح بندی و تمایز بین سطح کاربر و کرنل برای ثبات و امنیت بیشتر در سیستم است

سوال ۱۹

توضيح	معادل در لینوکس	فید در proc
سایز حافظه پردازه (bytes)	mm->total_vm	uint sz

جدول صفحه (Page Table)	mm->pgd	pde_t* pgdir
اشارهگر به استک کرنل پردازه	thread_info->task->stack	char *kstack
وضعیت پردازه (,RUNNING , etc) (SLEEPING, etc	state	enum procstate state
شناسه پردازه (Process ID)	pid	int pid
اشارهگر به پردازه والد	parent	struct proc *parent
نخيره وضعيت رجيسترها هنگام وقفه	trapframe	struct trapframe *tf
کانتکست ذخیر هشده بر ای سوییچ پردازه	thread_struct	struct context *context
مشخص میکند که پردازه کشته شده است یا نه	signal->flags	int killed
فایلهای باز شده توسط پردازه	files_struct	struct file *ofile[NOFILE]
دایرکتوری جاری پردازه	fs->pwd	struct inode *cwd
نام پردازه (برای دیباگینگ)	comm	char name[16]

• بخش مشترک بین تمام پردازنده ها: مقدار دهی کنترلر وقفه (interrupt)
 (controller)

دلیل: کنترلر وقفه، از جمله IOAPIC و PIC، در کل سیستم مشترک است و تمامی پردازنده ها از آن برای مدیریت وقفه های خارجی استفاده میکنند. این مقدار دهی باید یکبار در هنگام بوت انجام شود تا پردازنده ها بتوانند وقفه های مشترک را دریافت کنند.

• بخش اختصاصی برای هر پردازنده: مقداردهی قطعهبندی (segnit) دلیل: هر پردازنده نیاز دارد که جدول (GDT) مخصوص خودش را تنظیم

- کند تا بتواند بین سطح کاربر و کرنل تمایز قائل شود. این مقدار دهی فقط برای پردازنده خاص انجام میشود و بین هسته ها مشترک نیست.
- زمانبند روی هر هسته پردازنده اجرا می شود، اما CPU هسته شماره 0 ابتدا زمانبند را راهاندازی میکند

اشكال زدايي

سوال 1

برای مشاهده breakpoint ها می توان از دستور زیر استفاده کرد info break

یا

info breakpoints

```
(gdb) break cat.c:8
Breakpoint 1 at 0xf0: file cat.c, line 8.
(gdb) break cat.c:20
Breakpoint 2 at 0xfe: file cat.c, line 20.
(gdb) break cat.c:27
Breakpoint 3 at 0 \times 0: file cat.c, line 27.
(gdb) break cat.c:40
Breakpoint 4 at 0 \times 54: file cat.c, line 40.
(gdb) info break
Num
                        Disp Enb Address
                                            What
        Type
                        keep y
                                 0x000000f0 in cat at cat.c:8
        breakpoint
                                 0x000000fe in cat at cat.c:20
        breakpoint
                        keep y
3
        breakpoint
                                 0x00000000 in main at cat.c:27
                        keep y
        breakpoint
                                 0x00000054 in main at cat.c:40
                        keep y
(gdb) info breakpoints
                        Disp Enb Address
Num
        Type
                                            What
        breakpoint
                                 0x000000f0 in cat at cat.c:8
                        keep y
2
        breakpoint
                                 0x000000fe in cat at cat.c:20
                        keep y
        breakpoint
                                 0x000000000 in main at cat.c:27
                        keep y
        breakpoint
                                 0x00000054 in main at cat.c:40
                        keep y
```

برای حذف breakpoint ها می توان از دو دستور زیر استفاده کرد d i

که i شماره breakpoint ای است که باید حذف شود

delete i

که i شماره breakpoint ای است که باید حذف شود

```
(gdb) info breakpoints
Num
                       Disp Enb Address
                                            What
        Type
                                0x000000f0 in cat at cat.c:8
        breakpoint
                       keep y
2
                                0x000000fe in cat at cat.c:20
        breakpoint
                       keep y
3
                                0x00000000 in main at cat.c:27
        breakpoint
                       keep v
                                0x00000054 in main at cat.c:40
        breakpoint
                       keep y
(gdb) d 2
(gdb) info break
                       Disp Enb Address
Num
        Type
                                            What
                                0x000000f0 in cat at cat.c:8
        breakpoint
                       keep v
3
        breakpoint
                       keep y
                                0x00000000 in main at cat.c:27
        breakpoint
                       keep y 0 \times 000000054 in main at cat.c:40
(gdb) delete 4
(gdb) info break
Num
                       Disp Enb Address
        Type
                                            What
        breakpoint
                                0x000000f0 in cat at cat.c:8
                       keep y
        breakpoint
                                0x00000000 in main at cat.c:27
                       keep y
```

سوال 3:

درواقع bt مخفف backtrace می باشد. این دستور نشان دهنده backtrace تا نقطه ای می باشد که برنامه متوقف شده.

خطوطی که در خروجی نیز نمایش داده شده اند درواقع توابع صدا شده اند که در بالا ترین خط تابعی است که برنامه در آن متوقف شده.

```
(gdb) break cat.c:8
Breakpoint 1 at 0xf0: file cat.c, line 8.
(gdb) break cat.c:18
Breakpoint 2 at 0xd3: file cat.c, line 18.
(gdb) continue
Continuing.

Thread 1 hit Breakpoint 2, cat (fd=3) at cat.c:18
18     if(n < 0){
    (gdb) bt
#0    cat (fd=3) at cat.c:18
#1    0x00000054 in main (argc=2, argv=0x2fe4) at cat.c:39</pre>
```

در این مثال تابع بالایی یعنی cat تابعی است که برنامه متوقف شده و با 0# نشان داده شده

تابعی که cat را صدا زده main است که با 1# نمایش داده می شود سوال 4

از دستور x برای مشاهده یک آدرس در حافظه استفاده می شود.

Syntax:x /format address

از دستور print برای نمایش یک variable یا expression استفاده می شود

Syntax:print expression 🖵 print variable

برای مشاهده مقدار یک رجیستر خاص می توان از دستور زیر استفاده کرد

```
(gdb) x /d 0x00ff
0xff: 0
(gdb) print 2*3
$1 = 6
```

Info registers < register name>

(gdb) info registers edi edi θxθ θ

سوال 5

برای مشاهده وضعیت رجیستر ها می توان از دستور زیر استفاده کرد info registers

برای متغیر های محلی نیز از دستور زیر استفاده می شود

info locals

```
(gdb) break cat.c:8
Breakpoint 1 at 0xf0: file cat.c, line 8.
(gdb) break cat.c:18
Breakpoint 2 at 0xd3: file cat.c, line 18.
```

```
(gdb) continue
Continuing.

Thread 1 hit Breakpoint 2, cat (fd=3) at cat.c:18
18     if(n < 0){
    (gdb) info locals
n = 0
    (gdb)</pre>
```

edi(extended destination index)

این رجیستر عنوان pointer به مقصد در اعمال string عمل می کند. در برخی از عملیات ها مانند MOVS و LODS رجیستر edi به buffer مقصد اشاره می کند

esi(extended source index)

به عنوان رجیستر مبدا در اعمال string استفاده می شود.این رجیستر معمولا به buffer مبدا اشاره می کند که داده ها خوانده می شوند

سوال 6

struct input دارای یک بافر (input.buf) و 3 نشانگر بر روی اخرین مقدار وارد شده به بافر هستند. از انجایی که تمامی ورودی ها داخل بافر مانند یک اوg ذخیره میشوند (اگر از ماکزیمم حافظه input.buf بیشتر باشد overwrite میشود) برای دسترسی به اخرین مقدار وارد شده درون این بافر نیازمند این 3 نشانگر هستیم.

مثال: system

Input.r: به اولین کرکتر وارد شده در کنسول اشاره دارد (در این مثال s)

Input.w: به اخرین کرکتر وارد در کنسول اشاره دارد (در این مثال m)

Input.e: به عنوان ایندکس ادیتور است، یعنی کرکتر بعدی که در کنسول وارد شود داخل این ایندکس ذخیره خواهد شد(__)

```
(gdb) ptype input
type = struct {
    char buf[128];
    uint r;
    uint w;
    uint e;
}
```

همانطور که در بخش قبل گفته شد input.buf همواره در ایندکس input.e ورودی میگیرد. تنها نکته ای که باید مورد توجه واقع شود lock کرد کنسول هنگام وارد کردن یک ورودیست. به این دلیل که اگر کنسول در زمان اینتراپت با یک پردازنده، از طرف همان پردازنده لاک نشود. احتمال تغییر بافر هنگام پردازش وجود دارد.

3 نشانگر دیگر نیز همواره با تغییر ورودی کنسول به شکل گفته شده خواهند کرد.

```
52 = \{buf = "lgcghjefreg", '\000' < repeats 116 times>, r = 0, w = 0, e = 11\}
```

سوال 7

خروجی دستور layout src:

```
| Total | Tota
```

خروجی دستور layout asm:

سوال 8

از دو دستور می توان استفاده کردیکی دستور up است که از تابع کنونی خارج و وارد تابعی می شود که تابع کنونی را فراخوانی کرده دستور down از تابع کنونی خارج شده و وارد تابع بعدی که این تابع آن را فراخوانی می کند می شود